

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 2. maj 2023
Kontor: Straffuldbyrdselskonto-
ret
Sagsbeh: Anne Louise Bengt Je-
spersen
Sagsnr.: 2023-0030-8650
Dok.: 2800713

Besvarelse af spørgsmål nr. 558 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 558 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 4. april 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Mie Vinkel Sørensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 558 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere kritikken vedrørende udslusning af forvaringsdømte i debatindlægget ”Advokat: Forvaring handler ikke længere om farlighed” på politiken.dk den 31. marts 2023?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg kan henholde mig til:

” 1. Spørgsmålet om udgang til forvaringsdømte til besøg hos bestemte personer skal tages op til overvejelse af kriminalforsorgsområdet, når en forvaringsdømt har været anbragt i forvaring i 2 år, jf. udgangsbekendtgørelsens § 24, stk. 1, nr. 4. En indsat, der er idømt fængselsstraf på livstid eller forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf på livstid, kan imidlertid ikke opnå tilladelse til udgang, før der er udstået 10 år af den idømte straf af fængsel på livstid, eller indtil vedkommende har været anbragt i forvaring i 10 år, medmindre udgang sker til bestemte særlige formål eller med henblik på at vurdere forvaringsdømtes farlighed, jf. straffuldbydelseslovens § 49 a.

Det er Direktoratet for Kriminalforsorgen, der træffer afgørelse om udgang til forvaringsdømte til at besøge bestemte personer. Afgørelsen træffes efter indstilling fra det kriminalforsorgs område, hvor den forvaringsdømte er placeret.

Inden der gives tilladelse til regelmæssig udgang til forvaringsdømte, skal der ske høring af den statsadvokat, som straffesagen henhører under. Til brug for vurderingen indhentes tillige en erklæring fra en speciallæge i psykiatri.

2. Det beror på en konkret og individuel vurdering, hvornår en forvaringsdømt, der opfylder de ovennævnte tidsmæssige betingelser, og hvor afsoningsstedet har opnået godt kendskab til den pågældende, i praksis kan påbegynde udgang med henblik på besøg hos bestemte personer.

Det er en forudsætning for udgang, at der ikke skønnes at foreligge risiko for misbrug af udgangen, og at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod en tilladelse til udgang, jf. straffuldbydelseslovens § 46, stk. 1, nr. 2 og 3.

Da forvaringsdømte afsoner straf for meget alvorlig personfarlig kriminalitet, foretages der en skærpet vurdering af misbrugsrisikoen og hensynet til retshåndhævelsen, som vil kunne føre til, at der ikke kan gives tilladelse til udgang på det tidspunkt, hvor de tidsmæssige betingelser er opfyldt. Hvornår der kan gives tilladelse til udgang er forskelligt fra sag til sag og beror bl.a. på karakteren af og omstændighederne i forbindelse med den idømte kriminalitet, eventuel tidligere kriminalitet og karakteren heraf, hvor hurtigt den forvaringsdømte er recidiveret efter tidligere løsladelse, tidligere udgangsmisbrug, og om den forvaringsdømte er indforstået med at undergive sig relevante særvilkår for udgang.

I vurderingen indgår endvidere oplysninger om indsattes eventuelle disciplinære forseelser i institutionen, i det omfang disse kan give anledning til at formode, at der er risiko for, at den pågældende misbruger udgangen. Det kan fx være tilfældet, hvis den indsatte i institutionen bruger euforiserende stoffer, og hvor der er en sammenhæng mellem brug af euforiserende stoffer og den begåede kriminalitet.

3. Et udgangsforløb for en forvaringsdømt består af en ”trappe” med forskellige grader af udgang, hvor den forvaringsdømte gradvis prøves af. Et typisk udgangsforløb for en forvaringsdømt begynder med et antal enkeltstående ledsagede udgange over et par år og dernæst overgang til regelmæssige ledsagede udgange over et par år. Herefter vil den forvaringsdømte typisk kunne overgå til uledsagede udgange uden overnatning og dernæst uledsagede udgange med først én og efterfølgende to overnatninger. Det er en forudsætning for udgangsforløbet, at de hidtil afviklede udgange er gået godt, og at der ikke er disciplinære forseelser i institutionen, der kan give anledning til at formode, at der er risiko for, at den pågældende misbruger udgangen. Når den forvaringsdømte har afviklet regelmæssig uledsaget udgang i en periode på typisk 1 år, kan der ske udstationering til udslusningsfængsel i typisk to år. Herefter vil den forvaringsdømte kunne udstationeres til egen bolig typisk i 1 år, inden der indledes en sag om prøveudskrivning fra forvaring.

4. Når en forvaringsdømt har været anbragt 3 år i forvaring, påhviler det kriminalforsorgen årligt at vurdere, om der er grundlag for at anmode anklagemyndigheden om at rejse en sag om prøveudskrivning for domstolene. En sag om prøveudskrivning vil først blive anbefalet af kriminalforsorgen, når den forvaringsdømte har gennemgået et længerevarende, problemfrit udslusningsforløb, ligesom det er en forudsætning, at den pågældende ikke længere vurderes at være farlig. Farlighedsvurderingen foretages af en psykiater, der er tilknyttet det kriminalforsorgsområde, hvor den forvaringsdømte er placeret.”

Justitsministeriet har endvidere til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Rigsadvokaten, som jeg kan henholde mig til:

”1. Det fremgår af straffelovens § 72, stk. 1, at det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en foranstaltning efter §§ 68, 69 eller 70 ikke opretholdes i længere tid og videre omfang end nødvendigt.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at bestemmelse om ændring eller endelig ophævelse af en foranstaltning efter blandt andet § 70, træffes ved kendelse efter anmodning fra den dømte, bistandsværgen, anklagemyndigheden, institutionens ledelse eller kriminalforsorgen. Anmodning fra den dømte, bistandsværgen, institutionens ledelse eller kriminalforsorgen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en anmodning fra den dømte eller bistandsværgen ikke til følge, kan ny anmodning ikke fremsættes, før der er forløbet et halvt år fra kendelsens afsigelse.

Det er de regionale statsadvokater, der fører kontrol med varigheden af alle forvaringsdomme. Statsadvokatens kontrol indebærer en årlig gennemgang af samtlige forvaringssager, hvor statsadvokaten blandt andet vurderer, om der skal indhentes en udtalelse fra kriminalforsorgen om behovet for at opretholde, ændre eller ophæve den idømte foranstaltning. Der afholdes i den forbindelse et årligt møde med Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvor udvalgte sager drøftes, jf. § 18 i udgangsbe kendtgørelsen.

I sager, hvor der efter straffelovens § 72 rejses spørgsmål om ændring, herunder prøveudskrivning eller endelig ophævelse af en forvaringsdom, indhenter statsadvokaten i medfør af § 7 i prøveudskrivningsbekendtgørelsen snarest muligt en erklæring fra en speciallæge i psykiatri samt en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen vedrørende spørgsmålet om prøveudskrivning. Statsadvokaten afgør herefter, om der skal indhentes yderligere erklæringer mv. vedrørende den forvaringsdømte, samt om spørgsmålet om eventuel prøveudskrivning skal forelægges for Retslægerådet.

Ved afgørelsen af, om anklagemyndigheden skal påstå en forvaringsdom opretholdt eller ændret, vil anklagemyndigheden foretage en helhedsvurdering af sagens omstændigheder og bl.a. lægge vægt på følgende:

- De lægelige oplysninger.

- De momenter, der førte til, at domfældte blev idømt en forvaringsdom (kriminalitetens art, pågældendes farlighed, tidligere kriminalitet, personlige forhold mv.)
- Om domfældte har gennemført et længerevarende udslningsforløb.
- Om domfældte er sigtet for ny kriminalitet.

2. Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Statsadvokaten i Viborg og Statsadvokaten i København om statsadvokaternes nærmere varetagelse af tilsynsforpligtelsen efter straffelovens § 72.

Statsadvokaterne har i forbindelse med høringen oplyst, at statsadvokaternes kontrolforpligtelse efter straffelovens § 72 varetages dels gennem det årlige møde med Direktoratet for Kriminalforsorgen, dels i forbindelse med indbringelser af sager om forvaring for retten og endelig gennem statsadvokaternes løbende gennemgang af statsadvokaternes kontrolsager vedrørende hver enkelt forvarings- eller livstidsdømte.

Statsadvokaterne behandler endvidere løbende høringer om eventuelle ændringer af den dømtes forhold, herunder i forhold til ændrede udgangstilladelser, frigang til arbejde eller uddannelse eller overførsel efter straffuldbyrdelseslovens § 78.

Statsadvokaterne vurderer en forvaringsdømt persons farlighed blandt andet ud fra de lægelige oplysninger om den pågældendes farlighed og på grundlag af oplysninger fra Kriminalforsorgen om den dømtes gennemførelse af et udslningsforløb.

3. Rigsadvokaten har ikke mulighed for ved elektronisk udtræk fra POLSAS eller Kriminalregistret at tilvejebringe valide oplysninger om længden af forvaringsdømtes fængselsophold fra anholdelse til prøveudskrivning eller fra anholdelse til endelig udskrivning.

Oplysninger om den gennemsnitlige afsoningstid for forvaringsdømte vil derfor kræve en omfattende manuel gennemgang af et stort antal sager.

Rigsadvokaten kan dog oplyse, at de regionale statsadvokater til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 868 (Alm. del) om varigheden af forvaringsdomme, som Folketingets Retsudvalg stillede til justitsministeren den 12. juni 2018, udarbejdede en oversigt over den gennemsnitlige afsoningstid i de forvaringssager, der var aktive i perioden fra henholdsvis 1. juli 2017 til 5. juli 2018 (Statsadvokaten i København) og 6. juni 2016 til 5. juli 2018 (Statsadvokaten i Viborg).

Rigsadvokaten er ikke bekendt med nyere opgørelser over den gennemsnitlige afsoningstid for forvaringsdømte.”